

บทที่ 5

บทสรุปและเสนอแนะ

การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการเป็นวิธีสำหรับระงับข้อพิพาททางหนึ่งที สะดวก รวดเร็ว ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย รักษาความสัมพันธ์ที่ดีและเป็นความลับระหว่างคู่ กรณีกฎหมาย คดีจนนำมาซึ่งคำชี้ขาดที่เหมาะสมต่อข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเฉพาะกรณี วิธีการให้ระงับ ข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการจึงมีความสำคัญต่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการค้า การ ลงทุนระหว่างประเทศที่มีหลักเกณฑ์ทางการค้าต่างจากหลักเกณฑ์ทางการค้าภายในประเทศ ทั้งนี้ เพื่อประนีประนอมต่อกันและหาหนทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วงด้วยความรวดเร็ว โดยสมประโยชน์แก่คู่กรณีทุกฝ่าย ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาาระบบการค้าระหว่างประเทศ และระบบอนุญาโตตุลาการของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ปัจจุบันการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศส่วน ใหญ่ เป็นไปในลักษณะที่คู่กรณีต่างสัญชาติกันไม่ประสงค์ให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณา โดยอนุญาโตตุลาการในประเทศของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง เนื่องจากมีความสงสัยหรือกลัวว่าตนเอง จะเสียเปรียบกรณีต้องใช้กฎหมายของต่างประเทศ แต่ต้องการให้อนุญาโตตุลาการดำเนิน กระบวนการพิจารณาในประเทศตนเอง หรือในประเทศที่สามที่คู่กรณีทุกฝ่ายไม่มีสัญชาติและไม่มี ส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่มีส่วนได้เสียกับข้อพิพาทนั้น เนื่องจากเชื่อมั่นว่าตนจะได้รับความเป็นกลาง แล้วจึงนำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศมาขอให้ศาลยอมรับและบังคับให้หากคู่กรณี ฝ่ายที่จะถูกบังคับตามคำชี้ขาดไม่ยอมปฏิบัติตามคำชี้ขาดดังกล่าว

การนำกฎหมายมาบังคับใช้กับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ ยำนาจของศาลในการแทรกแซงการดำเนินกระบวนการพิจารณา และการยอมรับบังคับคำชี้ขาด ของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศมีผลทำให้เกิดพิจารณาถึงสัญชาติของการอนุญาโตตุลาการ เพื่อแย่งแยกลักษณะที่ถือว่าเป็นภายในประเทศหรือต่างประเทศของการอนุญาโตตุลาการ หลักเกณฑ์การกำหนดลักษณะของการอนุญาโตตุลาการต่างประเทศที่บัญญัติในอนุสัญญา ระหว่างประเทศหรือกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ได้แก่ หลักดินแดนหรือหลักสถานที่ทำการ อนุญาโตตุลาการ หลักสัญชาติของคู่กรณีหรือของอนุญาโตตุลาการ หลักเลือกกฎหมายวิธี พิจารณาความ และหลักเกี่ยวกับสภาพของข้อพิพาท เป็นต้น การพิจารณาสัญชาติของการ อนุญาโตตุลาการจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ทั้งนี้ หากต้องนำกฎหมายของประเทศใดประเทศ หนึ่งมาบังคับใช้ จำต้องใช้ความระมัดระวังตลอดจนค้นหาเจตนารมณ์และหลักเกณฑ์ของ

กฎหมายและความต้องการของคู่กรณี เพราะถ้าฟังได้ว่าเป็นการอนุญาตตุลาการต่างประเทศ อำนาจของศาลในการช่วยเหลือหรือแทรกแซงการดำเนินกระบวนการพิจารณาและตรวจสอบคำชี้ขาดจะมีน้อยกว่ากรณีการอนุญาตตุลาการที่มีลักษณะภายในประเทศ รวมถึงการยอมรับและบังคับตามชี้ขาดของอนุญาตตุลาการต่างประเทศที่ต้องเป็นไปตามอนุสัญญากรุงนิววยอร์ก ค.ศ. 1958 ที่ประเทศส่วนใหญ่เป็นภาคี และอาจมีการขัดกันของการกำหนดลักษณะของการอนุญาตตุลาการต่างประเทศในบางกรณีในประเทศที่ใช้หลักเกณฑ์แตกต่างกัน เช่น การอนุญาตตุลาการที่มีลักษณะต่างประเทศตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสเนื่องจากเป็นเรื่องของการค้าระหว่างประเทศ แต่อาจเป็นการอนุญาตตุลาการภายในประเทศของอังกฤษเนื่องจากคู่กรณีมีสัญชาติอังกฤษก็เป็นได้

พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. 2530 มาตรา 28 ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์การแบ่งแยกลักษณะของการอนุญาตตุลาการภายในประเทศและต่างประเทศไว้โดยบัญญัติเป็นคำจำกัดความว่า "อนุญาตตุลาการต่างประเทศ หมายถึง อนุญาตตุลาการที่กระทำการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาททั้งหมด หรือโดยส่วนใหญ่จนราชอาณาจักรไทย และคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้มีสัญชาติไทย" เช่นเดียวกับที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสวีเดนแลนด์ ประเทศสวีเดน ประเทศอังกฤษ และ ประเทศอิตาลี เป็นต้น แต่ทว่าการแบ่งแยกลักษณะดังกล่าวโดยนำหลักดินแดนและหลักสัญชาติของคู่กรณีมากำหนดลักษณะการอนุญาตตุลาการให้เป็นการอนุญาตตุลาการต่างประเทศ กลับก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติกรณีการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการต่างประเทศเป็นอย่างมาก กล่าวคือ

กฎหมายบัญญัติในเรื่องสถานที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาของอนุญาตตุลาการยังไม่ชัดเจนว่าต้องกระทำไปมากน้อยเพียงใด จึงจะถือได้ว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยส่วนใหญ่จนราชอาณาจักรไทย ที่ถือเป็นการอนุญาตตุลาการต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีการพิจารณาและชี้ขาดข้อพิพาทเพียงบางส่วนในราชอาณาจักรไทย เนื่องจากเป็นการยากที่จะกำหนดจำนวนครั้งของการดำเนินกระบวนการพิจารณาว่าจะนับด้วยวิธีใด อย่างไร แค่นั้น และจำเป็นหรือไม่ที่คณะอนุญาตตุลาการต้องบันทึกเวลาทุกครั้งของการฟังพยานซึ่งไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่แน่นอนไว้ในกฎหมาย และหากพิจารณาเฉพาะการใช้หลักดินแดนโดยไม่คำนึงถึงหลักสัญชาติของคู่กรณีหรือความเกี่ยวพันของข้อพิพาทที่เป็นเรื่องของการค้าระหว่างประเทศแล้ว อาจถือได้ว่าพ.ร.บ.ฯ พ.ศ. 2530 ใช้หลักดินแดนโดยเคร่งครัดในการกำหนดลักษณะของการอนุญาตตุลาการต่างประเทศ ซึ่งในทางปฏิบัติอาจมีผลให้ชาวประเทศไม่ต้องการมาทำอนุญาตตุลาการในประเทศไทยแม้บทบัญญัติดังกล่าวจะไม่ขัดต่อพันธกรณีตามความตกลงระหว่างประเทศก็ตาม ยิ่งไปกว่านั้น การพิจารณาด้วยคำของกฎหมายในลักษณะ

เช่นนี้อาจเป็นการตีความกฎหมายทำให้กฎหมายมีผลแรงขึ้น (a fortiori) ไปกว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายก็เป็นได้

การกำหนดคำนิยาม "อนุญาโตตุลาการต่างประเทศ" ตามมาตรา 28 โดยใช้หลักสัญชาติของคู่กรณีอาจทำให้ขอบเขตการบังคับใช้อนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ. 1958 แคบลงอันเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของการร่าง ที่ต้องการแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องข้อจำกัดเฉพาะคู่กรณีต้องมีสัญชาติของรัฐภาคีและการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทต้องกระทำขึ้นในดินแดนของรัฐภาคีเท่านั้นตามสนธิสัญญากรุงเจนีวาทั้งสองฉบับ และการตีความคำนิยาม "คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้มีสัญชาติไทย" ที่แตกต่างกันเป็นหลายนัยยังก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศว่า อาจหมายถึงคู่กรณีทั้งสองฝ่ายจะต้องเป็นคนต่างชาติ หรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียวก็พอที่ต้องไม่เป็นคนสัญชาติไทย หรืออาจหมายความว่าทั้งสองนัย ซึ่งหากเป็นการตีความให้หมายความถึงความถึงคู่กรณีทั้งสองฝ่ายจะต้องไม่มีสัญชาติไทยแล้วอาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีผลแรงขึ้น (a fortiori) ยิ่งไปกว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการคุ้มครองคู่กรณีทั้งสองฝ่ายที่มีสัญชาติไทยเป็นพิเศษเท่านั้น และไม่ต้องการให้คู่กรณีคนไทยทั้งสองฝ่ายตกลงกันไปทำอนุญาโตตุลาการในต่างประเทศเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายและเขตอำนาจของศาลไทย กรณีจึงน่าจะถือได้ว่าหากอนุญาโตตุลาการกระทำการพิจารณาและชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีคนไทยกับคนสิงคโปร์ในประเทศสิงคโปร์ เป็นการอนุญาโตตุลาการต่างประเทศครบองค์ประกอบของการอนุญาโตตุลาการต่างประเทศตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 แล้ว

นอกจากนี้กฎหมายมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องสัญชาติของนิติบุคคลไว้โดยตรง ทำให้ต้องมีการพิจารณาจากกฎหมายเฉพาะอื่นที่กำหนดหลักเกณฑ์สัญชาติของนิติบุคคลแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายเฉพาะนั้น ๆ ซึ่งอาจพิจารณาสัญชาติจากจำนวนผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ (the shareholders majority) หรือจำนวนหุ้นที่ถือ (the number of share held) หรือสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ (principal office) ตามหลัก Siege Social หรือสำนักงานที่จดทะเบียนของนิติบุคคล (registered office) ที่ใช้ในประเทศส่วนใหญ่ที่มีระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ (Common Law) หรือพิจารณาทั้งสถานที่นิติบุคคลนั้นจดทะเบียนและจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมดหรือโดยส่วนใหญ่ประกอบกัน เป็นต้น

สำหรับร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ที่ยกร่างขึ้นมาโดยมีต้นแบบมาจากกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ เพื่อพัฒนาระบบอนุญาโตตุลาการไทยให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศและส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการอนุญาโต

ตุลาการในการระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ระหว่างประเทศให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น เป็นร่างพ.ร.บ.ฯ ที่ใช้กับการอนุญาโตตุลาการทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศในฉบับเดียวกัน และสามารถบังคับคำชี้ขาดได้ทุกที่ไม่ว่าจะเป็นคำชี้ขาดที่ทำขึ้น ณ สถานที่แห่งใด โดยยกเลิกบทนิยามของ "อนุญาโตตุลาการต่างประเทศ" ในมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งสำหรับแก้ไขปรับปรุงกฎหมายอนุญาโตตุลาการให้เกิดความยุติธรรมและความน่าเชื่อถือต่อนักลงทุนไม่ว่าจะมีสัญชาติไทยหรือต่างชาติ เป็นการสนับสนุนให้ภาพพจน์ของการอนุญาโตตุลาการไทยดีขึ้นและไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ ทั้งจะเป็นการลดความสับสนในการใช้กฎหมายหลายฉบับได้

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหามาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 ในเรื่องของคำนิยามว่า "อนุญาโตตุลาการต่างประเทศ" เป็นกรณีกฎหมายบัญญัติที่ยังไม่ชัดเจนพอและการตีความบทบัญญัติที่แตกต่างกันออกเป็นหลายนัย แต่อย่างไรก็ดี บทบัญญัติดังกล่าวก็มีความหมายที่ชัดเจนแล้วคือ ต้องมีองค์ประกอบเรื่องการอนุญาโตตุลาการที่ทำในต่างประเทศกับองค์ประกอบเรื่องสัญชาติของคู่กรณี แม้เพียงฝ่ายเดียวก็พอประกอบกัน แต่พระราชบัญญัติฯดังกล่าวได้ใช้มาเป็นเวลานาน ไม่เหมาะสมกับการอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศที่กระทำขึ้นในปัจจุบัน จึงสมควรแก่การมีบทบัญญัติที่ทันสมัยและมีลักษณะที่ส่งเสริมให้ชาวต่างชาติเลือกประเทศไทยเป็นสถานที่ทำอนุญาโตตุลาการ และเป็นศูนย์กลางการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศที่ทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศ ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฉบับใหม่

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมื่อมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายโดยยกร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ขึ้นตามกฎหมายแม่แบบปัจจุบัน จำเป็นต้องพิจารณาหาหนทางที่จะบัญญัติกฎหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ประสงค์ของการอนุญาโตตุลาการและของคู่กรณีอย่างแท้จริง กรณีการยกร่างพระราชบัญญัติฯดังกล่าว เป็นวิธีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายอนุญาโตตุลาการให้ใช้ได้กับทั้งการอนุญาโตตุลาการที่มีลักษณะภายในประเทศและระหว่างประเทศในฉบับเดียว ซึ่งการใช้กฎหมายอนุญาโตตุลาการฉบับเดียวกับทั้งสองเรื่องที่มีลักษณะแตกต่างกัน อาจทำให้ผู้ใช้กฎหมายเกิดความสับสนและขาดความเชื่อถือในกฎหมายอนุญาโตตุลาการและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย จึงไม่ประสงค์ให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการในประเทศไทย และอาจเลือกประเทศอื่นที่ตนมั่นใจในระบบอนุญาโตตุลาการเป็นสถานที่ทำการอนุญาโตตุลาการแทน ทั้งนี้ เนื้อหาโดยหลักของกฎหมายแม่แบบก็เป็นเรื่องของอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศ จึงไม่ควรครอบคลุมเรื่องภายในประเทศ ดังกรณีปัญหาเรื่องลูกหนี้ร่วมซึ่งลูกหนี้คนหนึ่งเป็นคู่สัญญาอนุญาโตตุลาการแต่อีกคนหนึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องประการใด ซึ่งศาลมีอำนาจแก้ปัญหามาโดยไม่ส่งข้อพิพาทให้กับอนุญาโตตุลาการพิจารณาชี้ขาด

หากเป็นเรื่องของการอนุญาโตตุลาการภายในประเทศ แต่ถ้าหากเป็นเรื่องการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ การเพิ่มประเด็นดังกล่าวจะก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่การบังคับใช้กฎหมาย¹

การใช้กฎหมายฉบับเดียวกับเรื่องที่มีลักษณะภายในประเทศและระหว่างประเทศจึงอาจก่อให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมายกรณีที่มีผลกระทบกับเรื่องระหว่างประเทศหรือเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวพันกันไม่สามารถแบ่งแยกความเป็นภายในประเทศออกจากเรื่องระหว่างประเทศได้ และเมื่อจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายก็อาจทำได้ยากเพราะต้องพิจารณาถึงผลกระทบกับเรื่องการค้าระหว่างประเทศ จนก่อให้เกิดความล่าช้าในการบริหารงานยุติธรรมภายในประเทศ

ผู้วิจัยยังเห็นว่า กฎหมายอนุญาโตตุลาการดังกล่าวควรที่จะแบ่งแยกการนำมาบังคับใช้ต่างเรื่องกันไป ด้วยเหตุว่าแต่ละเรื่องมีสภาพของการระงับข้อพิพาทที่แตกต่างกัน คู่กรณีจึงต้องการความช่วยเหลือจากศาลในระดับที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งหากเป็นกรณีข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศแล้ว คู่กรณีย่อมไม่ต้องการให้ศาลเข้าช่วยเหลือหรือแทรกแซงการดำเนินกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการมาก ต่างจากกรณีข้อพิพาทที่เป็นเรื่องภายในประเทศ วิธีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายอนุญาโตตุลาการจึงควรเป็นไปในลักษณะของการมีบทบัญญัติกฎหมายสำหรับการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ รวมทั้งการยอมรับนับถือและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศเป็นการเฉพาะ โดยวิธีการแยกออกจากบทบัญญัติของกฎหมายเรื่องการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการภายในประเทศให้ชัดเจน และให้สอดคล้องกับกฎหมายแม่แบบว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration) ซึ่งเป็นที่ยอมรับและรู้จักอย่างกว้างขวางของนักกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการจูงใจให้นักธุรกิจและนักกฎหมายชาวต่างชาติเลือกที่จะใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ดำเนินการอนุญาโตตุลาการทั้งเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางระงับข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศและยังเป็นศูนย์กลางทางการค้าระหว่างประเทศต่อไปในอนาคตอีกด้วย

วิธีการหนึ่งที่น่าจะเป็นไปได้ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายอนุญาโตตุลาการคือ การแยกกฎหมายอนุญาโตตุลาการออกเป็น 2 ฉบับ ฉบับหนึ่งใช้กับการอนุญาโตตุลาการภายในประเทศและอีกฉบับหนึ่งใช้เฉพาะกับการอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศโดยนำ

¹ กระทรวงยุติธรรม, "รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการวิชาการและพัฒนาระบบอนุญาโตตุลาการ, ครั้งที่ 2/2539," 22 พฤษภาคม 2539.

กฎหมายแม่แบบว่าด้วยการอนุญาตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติมาเป็นต้นแบบในการยกร่าง เพราะสภาพของการอนุญาตตุลาการภายในประเทศที่เป็นไปเพื่อความสะดวกในการบริหารงานยุติธรรมภายในประเทศซึ่งเป็นเรื่องต้องควบคุมนั้น แตกต่างจากการอนุญาตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศที่เป็นเรื่องความจำเป็นทางการค้าระหว่างประเทศ เจตนารมณ์ในการนำมาใช้ของกฎหมายและในเรื่องของการดำเนินกระบวนการวินิจฉัยพิจารณาจึงแตกต่างกัน

ฉะนั้น กฎหมายอนุญาตตุลาการต้องเป็นไปในลักษณะเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการทำอนุญาตตุลาการของชาวต่างชาติในประเทศไทยและความจำเป็นของศาลในการเข้าช่วยเหลือหรือแทรกแซงการดำเนินกระบวนการ ตลอดจนการตรวจสอบคำชี้ขาดซึ่งมีน้อยกว่ากรณีเป็นเรื่องภายในประเทศ เพื่อสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการทำอนุญาตตุลาการระหว่างประเทศในภูมิภาค ที่มีกฎหมายให้ชาวต่างชาติสามารถเข้าใจได้ง่ายและไม่ก่อให้เกิดความสับสนในการบังคับใช้กฎหมาย มีกฎหมายที่ให้ความมั่นใจแก่คู่กรณีได้ว่าเมื่อมาทำอนุญาตตุลาการในประเทศไทยแล้วจะใช้กฎหมายที่ตนสามารถเข้าใจและมีความเป็นสากลได้ รวมถึงความเห็นทางกฎหมายหรือวิธีปฏิบัติที่ต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันด้วย กฎหมายบัญญัติจึงจะเป็นไปเพื่อความสะดวกแก่การทำอนุญาตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศในไทย

ท้ายที่สุดนี้ องค์ประกอบอื่นก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำอนุญาตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ การมีระบบอนุญาตตุลาการที่มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานนานาชาติ สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ หรือการมีสถาบันอนุญาตตุลาการ ทั้งสำนักงานอนุญาตตุลาการของกระทรวงยุติธรรมในภาครัฐและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยของเอกชน ที่ร่วมมือกันเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุญาตตุลาการและชื่อเสียงของสถาบันอนุญาตตุลาการไปสู่ระดับนานาชาติ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำอนุญาตตุลาการให้นักธุรกิจและนักลงทุนชาวต่างชาติยอมรับระบบอนุญาตตุลาการของไทยและยินยอมมารับข้อพิพาทโดยอนุญาตตุลาการในประเทศไทย อันจะเป็นการสนับสนุนให้คนไทยมีงานทำและเป็นการสร้างรายได้ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการนำเข้ามาซึ่งเงินตราจากต่างประเทศ ที่มีแต่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในภาวะที่ประเทศไทยต้องขาดดุลทางการค้ากับต่างประเทศเช่นปัจจุบันนี้